

การใช้กิจกรรมอูคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะทางดนตรีและความมั่นใจในการสอนดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย

The Use of Ukulele Activities through Practice-Based Learning to Enhance Musical Skills and Confidence in Teaching Music among Early Childhood Education Students

ธวัชชัย ศรีเทพ^{1,*}, นิตยา สืบประดิษฐ์² และอนุพนธ์ อูมา³

Tawatchai Sritep^{1,*}, Nittaya Suebpradit² and Anupon Uma³

(Received: November 14, 2025; Revised: March 18, 2026; Accepted: March 18, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานด้วยอูคูเลเล่สำหรับนักศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัย 2) ศึกษาผลของกิจกรรมอูคูเลเล่ต่อทักษะทางดนตรีของนักศึกษา 3) ศึกษาผลของกิจกรรมอูคูเลเล่ต่อความมั่นใจในการสอนดนตรี และ 4) ศึกษาผลการสะท้อนคิดต่อการจัดกิจกรรมอูคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐาน กลุ่มเป้าหมายคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 19 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินทักษะทางดนตรี แบบประเมินความมั่นใจในการสอนดนตรีและแบบสะท้อนคิด สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมอูคูเลเล่ตามแนวทางการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานมีประสิทธิภาพ สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน (81.32/83.21) คะแนนทักษะทางดนตรีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษามีความมั่นใจในการสอนดนตรีอยู่ในระดับดีเยี่ยม ($M = 4.58$, $S.D. = 0.49$) ผลการสะท้อนคิดแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริง สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ และนำไปใช้จัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี 94000

Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Pattani, Thailand, 94000

² โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (ฝ่ายประถมศึกษา), ปัตตานี 94000

Prince of Songkla University Primary Demonstration School, Pattani, Thailand, 94000

³ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, ปัตตานี 94000

Faculty of Nursing, Prince of Songkla University, Pattani Campus, Pattani, Thailand, 94000

* Corresponding author e-mail: tawatchai.sr@psu.ac.th

คำสำคัญ: การเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐาน อูคูเลเล่ ทักษะทางดนตรี การสอนดนตรี

ABSTRACT

This study aimed to 1) develop practice-based learning activities using the ukulele for early childhood education students, 2) examine the effects of ukulele activities on students' musical skills, 3) investigate the effects of the ukulele activities on students' confidence in teaching music, and 4) students' reflections on organizing ukulele activities through practice-based learning. The target group consisted of 19 fourth-year Early Childhood Education students at the Faculty of Education, Prince of Songkla University. Research instruments included a learning activity plan, a musical skills assessment form, a music teaching confidence form, and a reflection form. The statistics used in this study included the mean, standard deviation, and content analysis.

The results revealed that the ukulele activities based on the practice-based learning approach were highly effective, exceeding the standard efficiency criteria (81.32/83.21). Students' post-test musical skill scores were significantly higher than their pre-test scores at 05. Students' confidence in teaching music was rated at an excellent level ($M = 4.58$, $S.D. = 0.49$). Reflections indicated that students had positive attitudes toward hands-on learning, were able to connect theory with practice, and effectively applied their musical skills to organizing music activities for young children.

Keywords: Practice-based learning, Ukulele, Musical skills, Music teaching

บทนำ

ดนตรีมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเล่นเครื่องดนตรี ซึ่งช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็ก (Hallam, 2010) การที่ครูปฐมวัยมีทักษะทางดนตรีเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนที่สามารถกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและสนุกกับการเรียนรู้มากขึ้น เครื่องดนตรีอูคูเลเล่เป็นหนึ่งในเครื่องดนตรีที่เหมาะสมสำหรับการใช้ในชั้นเรียนปฐมวัย เนื่องจากมีขนาดเล็ก น้ำหนักเบา เล่นง่าย และสามารถประกอบการเล่นร้องเพลงและกิจกรรมทางดนตรีได้อย่างหลากหลาย (Gordon, 2012) การเล่นดนตรีสำหรับครูปฐมวัยไม่ได้เป็นเพียงแค่ทักษะทางดนตรี แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นดนตรีช่วยให้ครูสามารถใช้บทเพลงเป็นสื่อในการสื่อสาร

และกระตุ้นความสนใจของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ การใช้ดนตรีในการจัดการเรียนรู้สามารถช่วยให้เด็กเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาของเด็กปฐมวัยได้ดีขึ้น นอกจากนี้ การเล่นดนตรียังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กทำให้เด็กเกิดความไว้วางใจและรู้สึกปลอดภัยในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ การฝึกฝนทักษะการเล่นดนตรีโดยเฉพาะเครื่องดนตรีอย่างอูเล่ช่วยให้ครูปฐมวัยสามารถนำดนตรีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างสร้างสรรค์ เช่น การใช้เพลงเพื่อสอนคำศัพท์ การใช้จังหวะเพื่อพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์ และการใช้เสียงดนตรีเพื่อสร้างสมาธิและการผ่อนคลาย การที่ครูมีความสามารถในการเล่นเครื่องดนตรีจะช่วยเพิ่มศักยภาพในการออกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยของเด็กและทำให้การสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (Barrett, 2019)

ในบริบทของการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาครูปฐมวัย การพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพไม่สามารถอาศัยการถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎีอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง สะท้อนคิดและเชื่อมโยงประสบการณ์กับสถานการณ์การสอนในบริบทจริงอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะเชิงปฏิบัติ เช่น รายวิชาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รายวิชาการเคลื่อนไหวและจังหวะ รายวิชาศิลปะสร้างสรรค์ และรายวิชาการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะวิชาดนตรี ซึ่งต้องอาศัยทั้งความเข้าใจเชิงแนวคิดและความชำนาญจากการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง การเลือกใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมจึงมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาทักษะ ความมั่นใจ และทัศนคติทางวิชาชีพของนักศึกษาครูปฐมวัย จากแนวคิดดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานมาใช้ซึ่งเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงควบคู่กับการสะท้อนคิด โดยผสมผสานองค์ความรู้ทางทฤษฎีกับประสบการณ์การปฏิบัติในสถานการณ์จริงอย่างเหมาะสมช่วยให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน แนวทางนี้ถือเป็นการปรับเปลี่ยนจากรูปแบบการฝึกปฏิบัติแบบดั้งเดิมในห้องเรียนซึ่งมักเน้นการสาธิตและเลียนแบบสู่การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และพัฒนาแนวทางของตนเองผ่านการลงมือทำ (Boudreau, 2022) ส่งเสริมให้ผู้เรียนเชื่อมโยงความรู้กับการปฏิบัติ ฝึกทักษะอาชีพ เข้าใจการสอนในบริบทจริงและพัฒนาความมั่นใจในความสามารถของตนเอง (Ball, Sleep, Boerst & Bass, 2009) จากผลการวิจัยของ Iglesias and Tejada (2024) พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานกับนักศึกษาสาขาดนตรีในระดับอุดมศึกษาช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการแสดงออกและการคิดเชิงสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติจริงมีอิทธิพลโดยตรงต่อการสร้างความเชื่อมั่นในตนเองของผู้เรียนดนตรีซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความกล้าในการสอนและการใช้ดนตรีในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

เครื่องดนตรีอุคูเลเล่ (Ukulele) เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายขนาดเล็ก มีต้นกำเนิดจากฮาวาย ลักษณะคล้ายกีตาร์แต่มีเพียงสี่สาย เสียงนุ่มนวล สดใสและมีขนาดกะทัดรัด ทำให้เหมาะสำหรับการใช้ในกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย เนื่องจากเด็กสามารถรับรู้จังหวะและทำนองได้อย่างชัดเจน ง่ายต่อการเริ่มต้นมากกว่าดนตรีประเภทอื่น ใช้ทักษะการประสานมือและนิ้วน้อยกว่าเปียโนหรือกีตาร์ สามารถนำมาใช้ประกอบการร้องเพลงหรือเคลื่อนไหวได้ทันที ทำให้เป็นเครื่องดนตรีที่เหมาะสมสำหรับครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ดนตรีในชั้นเรียน อีกทั้งยังช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย สนุกสนาน และกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม นักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัยไม่มีพื้นฐานด้านการเล่นอุคูเลเล่มาก่อน ซึ่งทำให้ประสบปัญหาเกี่ยวกับการเล่นเครื่องดนตรี โดยเฉพาะในเรื่องของการจับคอร์ด การเปลี่ยนคอร์ดที่ตรงจังหวะและการประสานมือให้เล่นได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ นักศึกษาบางส่วนขาดความมั่นใจในการเล่นเครื่องดนตรี เนื่องจากไม่มีโอกาสฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง ขาดแนวทางการเรียนรู้ที่เป็นระบบและรู้สึกเกรงกลัวความผิดพลาดเมื่อแสดงต่อผู้อื่น ความไม่มั่นใจดังกล่าวส่งผลให้เกิดทัศนคติเชิงลบต่อการเรียนดนตรี มองว่าการเล่นเครื่องดนตรีเป็นเรื่องยากและซับซ้อน ซึ่งอาจนำไปสู่ความไม่สนใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับดนตรี และส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะทางดนตรีในระยะยาว จากงานวิจัยหลายชิ้น พบว่า ครูหรือนักศึกษาครูที่ไม่มีพื้นฐานดนตรีหรือขาดประสบการณ์ฝึกปฏิบัติจริงมักมีระดับความเชื่อมั่นในความสามารถต่ำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ดนตรี (Valdebenito & Almonaci-Fierro, 2022) นอกจากนี้ Leshkova and Islam (2018) กล่าวว่า ครูที่มีทักษะทางดนตรีต่ำมักขาดความมั่นใจในการสอนดนตรีและไม่สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ ขาดพื้นฐานการเล่นอุคูเลเล่ รู้สึกกังวลและไม่มั่นใจในการใช้เครื่องดนตรีนี้ในชั้นเรียน ขณะที่ Li, Sayuti and Wang (2025) พบว่า ครูปฐมวัยที่มีโอกาสฝึกเล่นอุคูเลเล่จริงจะมีความมั่นใจและทักษะการจัดกิจกรรมดนตรีที่ดีขึ้น แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะทางดนตรีและความมั่นใจของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นการศึกษาความสามารถทางดนตรีหรือความมั่นใจของครูในภาพรวม ขณะที่การศึกษาที่นำเครื่องดนตรีอุคูเลเล่มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะทางดนตรีของนักศึกษาครูปฐมวัยผ่านรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานยังมีจำนวนจำกัด ดังนั้น การศึกษาการใช้กิจกรรมอุคูเลเล่ตามแนวทางการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะทางดนตรีและความมั่นใจในการสอนดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัยจึงมีความสำคัญ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาครูให้สามารถนำดนตรีไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การวิจัยเรื่องนี้จึงมีความจำเป็นต่อการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย โดยเน้นการนำการสอนแบบร่วมมือมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการเล่นอุคูเลเล่ผ่านการลงมือทำจริงและการสะท้อนคิดอย่างมีระบบ เชื่อมโยงระหว่างความรู้ทางทฤษฎี

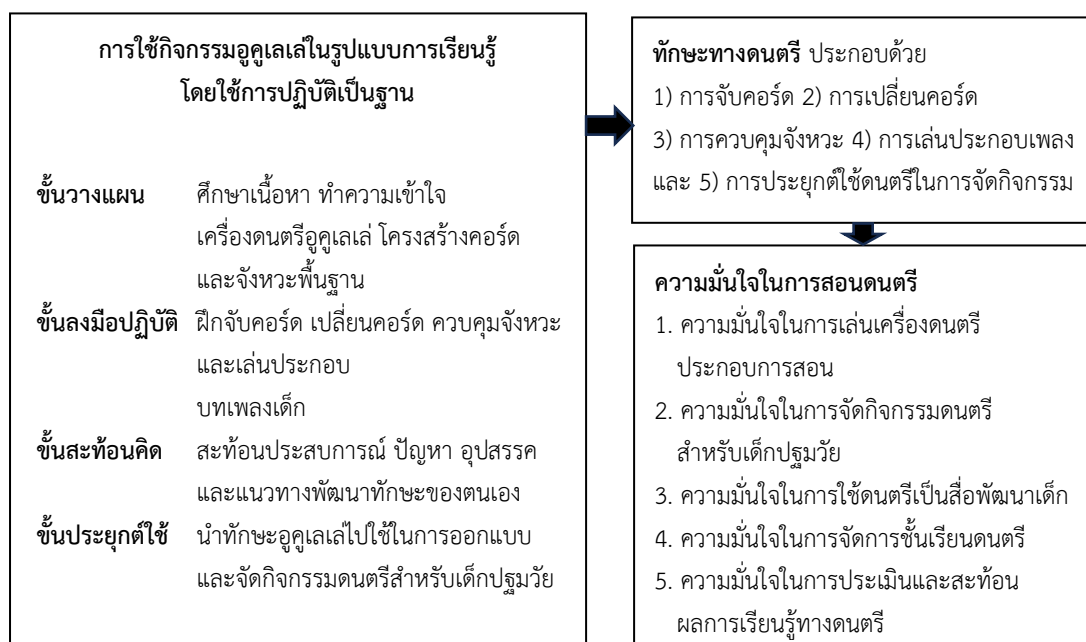
กับการปฏิบัติในสถานการณ์จริง ซึ่งจะช่วยให้ นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการเล่นเครื่องดนตรี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความแม่นยำและชำนาญมากขึ้น เพิ่มความมั่นใจในการเล่น และเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สะท้อนคิดประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในวิชาชีพครูปฐมวัยในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานต่อทักษะทางดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย
2. เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานต่อความมั่นใจในการสอนดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย
3. เพื่อศึกษาผลการสะท้อนคิดต่อการจัดกิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยพัฒนาแนวคิดทักษะดนตรีผ่านกิจกรรมอคูเลเล่ โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง (Kolb, 1984) แลกเปลี่ยนและสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบ (Schön, 1983) เชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ และยึดแนวทางดนตรีที่เน้นการปฏิบัติเป็นสำคัญ (Gordon, 2012; Kodály, 1974; Orff, 1963) เพื่อเสริมทักษะและความมั่นใจในการสอน แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 265-412 การเล่นเครื่องดนตรีสำหรับครูปฐมวัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 19 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือวิจัย 4 ประเภท โดยมีขั้นตอนการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานด้วยกิจกรรมอุคูเลเล่ ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐาน และการสอนดนตรีด้วยอุคูเลเล่ เพื่อนำมาสร้างกรอบแนวคิดและออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 7 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวม 28 ชั่วโมง โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงควบคู่กับการสะท้อนคิดและการประยุกต์ใช้ในบริบทจริง กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การลงมือปฏิบัติ 3) การสะท้อนคิด และ 4) การประยุกต์ใช้ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีศึกษาและการศึกษาปฐมวัย 3 คน มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 ก่อนนำไปปรับปรุงและใช้ในการทดลองจริง

2.2 แบบประเมินทักษะทางดนตรี ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินทักษะทางดนตรีโดยศึกษาหลักการและเกณฑ์การประเมินจาก Hallam (2010), Gordon (2012) และ Nitko and Brookhart (2014) กำหนดองค์ประกอบหลักของแบบประเมิน 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจับคอร์ด 2) การเปลี่ยนคอร์ดให้ตรงจังหวะ 3) การตีคอร์ดและควบคุมจังหวะ และ 4) การเล่นประกอบเพลง โดยออกแบบเป็นแบบรูปรีค 5 ระดับ ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และผลการทดสอบความเชื่อมั่นกับกลุ่มทดลอง 9 คน พบค่า Cronbach's Alpha = 0.84 แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อถือได้ในระดับสูง

2.3 แบบประเมินความมั่นใจในการสอนดนตรี ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินเพื่อวัดระดับความมั่นใจในการสอนดนตรีของนักศึกษาครูปฐมวัยก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรม โดยอ้างอิงทฤษฎีความเชื่อมั่นในตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Schiavio, Biasutti & Antonini Philippe, 2021; Valdebenito & Almonaci-Fierro, 2022) แบบประเมินประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ความมั่นใจในการเล่นเครื่องดนตรี การจัดกิจกรรมดนตรี การใช้ดนตรีเป็นสื่อพัฒนาเด็ก การจัดการชั้นเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้ ออกแบบเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์แปลผลค่าเฉลี่ยดังนี้

4.51-5.00 หมายถึง ความมั่นใจระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ความมั่นใจระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ความมั่นใจระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ความมั่นใจระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ความมั่นใจระดับน้อยที่สุด

ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่า IOC ระหว่าง 0.67–1.00 และค่าความเชื่อมั่น Cronbach's Alpha = 0.84 อยู่ในระดับดีมาก

2.4 แบบสะท้อนคิด แบบสะท้อนคิดใช้เพื่อให้นักศึกษาทบทวนประสบการณ์และกระบวนการเรียนรู้ของตนเองตามแนวทางการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐาน โดยยึดแนวคิดการเรียนรู้เชิงไตร่ตรองของ Schön (1983) และ Kolb (1984) ออกแบบเป็นคำถามปลายเปิด 5 ข้อ ได้แก่ สิ่งที่ได้เรียนรู้ ปัญหาที่พบ ความเข้าใจจากการปฏิบัติ ความรู้สึกต่อการเรียนรู้ และสิ่งที่ต้องการพัฒนาตนเอง แบบสะท้อนคิดได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน มีค่า IOC ระหว่าง 0.67-1.00 และทดลองใช้กับกลุ่มเล็กก่อนใช้จริง ข้อมูลที่ได้วิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) เพื่อสรุปแนวโน้มการเรียนรู้และการพัฒนาของนักศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอรับการพิจารณาและรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เลขที่หนังสือรับรอง NUR.PN 09/2568 วันที่อนุมัติ 14 สิงหาคม 2568 และมีผลบังคับใช้ถึงวันที่ 14 สิงหาคม 2569 โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นเตรียมการ ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิจัย และเตรียมเครื่องมือวิจัยทั้งหมดให้พร้อมใช้งาน ได้แก่ แบบทดสอบวัดทักษะการเล่นอูคูเลเล่ แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้และการทำงานร่วมกันในกลุ่ม และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนดนตรี

3.2 ขั้นตอนการดำเนินการ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลก่อนการทดลอง (Pre-test) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการสอนแบบร่วมมือร่วมกับชุดฝึกทักษะอูคูเลเล่ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ พร้อมสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียน และการเก็บข้อมูลหลังการทดลอง (Post-test) ด้วยแบบทดสอบแบบสังเกต และแบบประเมินความพึงพอใจ

3.3 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากเครื่องมือวิจัย จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติ เช่น ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อเปรียบเทียบผลการวัดทักษะการเล่นอูคูเลเล่ก่อนและหลังการทดลอง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสังเกต เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้และการทำงานร่วมกันของนักศึกษา และวิเคราะห์ผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนดนตรี

3.4 ขึ้นสรุปและรายงานผล ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ พร้อมจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ นำเสนอผลการศึกษาและข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีสำหรับครูปฐมวัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

4.1.1 วิเคราะห์ผลการทดสอบทักษะทางดนตรีของนักศึกษาก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐาน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของคะแนนทักษะทางดนตรีก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐาน

4.1.2 วิเคราะห์ผลคะแนนแบบประเมินความมั่นใจในการสอนดนตรีก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4.2.1 วิเคราะห์ผลจากแบบสะท้อนคิด โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสรุปประเด็นสำคัญที่สะท้อนการเรียนรู้ การพัฒนาทักษะทางดนตรี ความมั่นใจ และทัศนคติที่มีต่อการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐาน

ผลการวิจัย

1. ผลของการใช้กิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานต่อทักษะทางดนตรีของนักศึกษาศาสาวิชาปฐมวัย

ผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักศึกษามีการพัฒนาทักษะการเล่นที่สูงขึ้น ทั้งด้านการทำความรู้จักและการดูแลรักษาอคูเลเล่ การตั้งสายอคูเลเล่ การดีดและการเปลี่ยนคอร์ดพื้นฐานและการประยุกต์เล่นประกอบเพลงเด็กปฐมวัยแสดงให้เห็นว่าผลการพัฒนาทักษะทางดนตรีโดยใช้กิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานต่อทักษะทางดนตรีของนักศึกษาศาสาวิชาปฐมวัย สามารถยกระดับความสามารถทางดนตรีของนักศึกษาได้จริง ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 การใช้กิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานต่อทักษะทางดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย (N = 19)

การทดสอบ	M	S.D.	Sig. (p)
ก่อนเรียน	12.47	2.15	.000
การทดสอบ	M	S.D.	Sig. (p)
หลังเรียน	18.95	1.76	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนทักษะทางดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัยหลังเข้าร่วมกิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน $M = 18.95$, $S.D. = 1.76$ สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน $M = 12.47$, $S.D. = 2.15$ อย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมอคูเลเล่ตามรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษามีความสามารถด้านการเล่นอคูเลเล่ การควบคุมจังหวะ การเล่นประกอบเพลงและการประยุกต์ใช้ดนตรีในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นอย่างเป็นระบบ อันเป็นผลจากการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงควบคู่กับการสะท้อนคิดและการฝึกซ้อมอย่างต่อเนื่อง

2. ผลของการใช้กิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานต่อความมั่นใจในการสอนดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบประเมินความมั่นใจในการสอนดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 หลังการเข้าร่วมกิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐาน พบว่าผู้เรียนมีระดับความมั่นใจในการสอนดนตรีอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลความมั่นใจในการสอนดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย

องค์ประกอบของความมั่นใจในการสอนดนตรี	M	S.D.	ระดับ
1. ความมั่นใจในการเล่นเครื่องดนตรีประกอบการสอน	4.60	0.47	มากที่สุด
2. ความมั่นใจในการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย	4.45	0.51	มาก
3. ความมั่นใจในการใช้ดนตรีเป็นสื่อพัฒนาเด็ก	4.55	0.49	มากที่สุด
4. ความมั่นใจในการจัดการชั้นเรียนดนตรี	4.50	0.52	มาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

องค์ประกอบของความมั่นใจในการสอนดนตรี	M	S.D.	ระดับ
5. ความมั่นใจในการประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ทางดนตรี	4.80	0.40	มากที่สุด
รวม	4.58	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 มีความมั่นใจในการสอนดนตรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.58$, $S.D. = 0.49$ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงที่สุด คือ ความมั่นใจในการประเมินและสะท้อนผลการเรียนรู้ทางดนตรี $M = 4.80$, $S.D. = 0.40$ รองลงมาคือ ความมั่นใจในการเล่นเครื่องดนตรีประกอบการสอน $M = 4.60$, $S.D. = 0.47$ และ ความมั่นใจในการใช้ดนตรีเป็นสื่อพัฒนาเด็ก $M = 4.55$, $S.D. = 0.49$ ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน แสดงให้เห็นว่านักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนดนตรีในทุกมิติ โดยเฉพาะด้านการประเมินผล การใช้ดนตรี และการเล่นเครื่องดนตรีประกอบการสอน ซึ่งสะท้อนถึงความพร้อม ในการนำทักษะดนตรีไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการสะท้อนคิดต่อการจัดกิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติ เป็นฐานของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย

การวิเคราะห์ผลการสะท้อนคิดของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศิลปะปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 ที่ร่วม กิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานได้ดำเนินการโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ เชิงเนื้อหาจากแบบสะท้อนคิดปลายเปิด จำนวน 5 ข้อ เพื่อสรุปแนวโน้มความคิดเห็น ประสบการณ์ การเรียนรู้ และทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรม ผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการสะท้อนคิดต่อการจัดกิจกรรมอคูเลเล่

ประเด็น	สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้	ตัวอย่างคำพูดของนักศึกษา	สรุปประเด็นสำคัญ
การสะท้อนคิด			
สิ่งที่ได้เรียนรู้	ได้เรียนรู้ทักษะใหม่	นศ.1: “การเล่นอคูเลเล่ไม่ใช่แค่ดีดให้ถูก	เข้าใจบทบาทของครู
จากการฝึก	เช่น การเล่นจังหวะ	แต่คือการควบคุมเสียง จังหวะและอารมณ์	ปฐมวัยในการใช้เพลง
อคูเลเล่	การจับและตีคอร์ด	ให้เข้ากับบทเพลงที่เข้ากับเด็ก”	เป็นเครื่องมือ
	เข้าใจว่าดนตรีใช้	นศ.2: “ดนตรีสามารถใช้สอนคำศัพท์	ทางการศึกษา
	พัฒนาเด็กได้จริง	และพัฒนา EF ของเด็กได้”	เกิดการเรียนรู้เชิงลึก
		นศ.4: “การฝึกซ้ำ ๆ และการฟังเสียงตัวเอง	เกี่ยวกับดนตรี
		ช่วยพัฒนาทักษะได้ดีที่สุด”	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ประเด็น	สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้	ตัวอย่างคำพูดของนักศึกษา	สรุปประเด็นสำคัญ
การสะท้อนคิด			
ปัญหา หรือ อุปสรรคที่พบ	ช่วงแรกจับ และเปลี่ยนคอร์ดยาก เล่นไม่ทันเพื่อน หรือไม่มั่นใจ เวลาต้องเล่น ต่อหน้าเพื่อน	นศ.3: “ตอนแรกจับ G7 ไม่ได้เลย มือเกร็ง มาก แต่ฝึกกับเพื่อนบ่อย ๆ ก็ทำได้” นศ.10: “บางครั้งเล่นไม่ทันจังหวะเพื่อน ต้องฟังเพลงต้นฉบับซ้ำหลายรอบ” นศ.11: “ไม่มั่นใจเวลาเล่นให้เพื่อนฟัง แต่ครูให้กำลังใจดี”	อุปสรรคหลักคือทักษะ พื้นฐานและความมั่นใจ แต่สามารถพัฒนา ได้ด้วยการฝึกซ้อม และการสนับสนุน จากเพื่อน
การลงมือ ปฏิบัติช่วยให้ เข้าใจเนื้อหา คนตรียังไร	การฝึกจริงทำให้เข้าใจ จังหวะและทำนอง ลึกซึ้งกว่าทฤษฎี เห็นความสัมพันธ์ ของเสียงกับการ เคลื่อนไหว	นศ.7: “ตอนเรียนทฤษฎีไม่ค่อยเข้าใจ แต่เมื่อลงมือเล่นจริงถึงเข้าใจ” นศ.16: “การเคลื่อนไหวมือกับการฟังเสียง ต้องไปด้วยกัน” นศ.17: “การได้เล่นเองทำให้จำโน้ต และคอร์ดได้เร็วขึ้น”	การปฏิบัติจริงเชื่อมโยง ทฤษฎีกับการใช้จริง พัฒนาทักษะการฟัง การสังเกตและการแก้ไข ข้อผิดพลาด
ความรู้สึกรู้สึก ต่อการเรียนรู้ รูปแบบนี้	มีความรู้สึกเชิงบวก สนุก ไม่เครียด กล้าแสดงออก และมั่นใจมากขึ้น	นศ.8: “ได้ลงมือทำจริงและเรียนรู้จากเพื่อน ทำให้ารู้สึกกดดัน” นศ.12: “ฝึกอูคูเลเล่ทำให้กล้าแสดงออก มากขึ้น และรู้ว่าตัวเองก็สามารถสอนได้” นศ.19: “ความผิดพลาดคือส่วนหนึ่ง ของการเรียนรู้”	เกิดทัศนคติที่ดีต่อ การเรียนรู้แบบปฏิบัติ เห็นคุณค่าของการลงมือ ทำและการเรียนรู้ร่วมกัน
สิ่งที่อยาก พัฒนาตนเอง เพิ่มเติม	อยากพัฒนา เรื่องการเปลี่ยน และการตีคอร์ด การใช้ เพลงกับกิจกรรมเด็ก ให้หลากหลาย	นศ.3: “อยากเปลี่ยนคอร์ดเร็วขึ้นและดี จังหวะสม่ำเสมอ” นศ.9: “อยากเรียนรู้วิธีใช้เพลงในกิจกรรม เด็ก เช่น เพลงสวัสดี เพลงเล่านิทาน” นศ.13: “อยากลองแต่งเพลงง่าย ๆ เอง”	มีความต้องการพัฒนา ทักษะทางดนตรี อย่างต่อเนื่อง และการ ประยุกต์ใช้เพลงในบริบท จริงของห้องเรียน

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการสะท้อนคิดโดยรวมชี้ให้เห็นว่า นักศึกษาครูปฐมวัยเกิด การเรียนรู้แบบมีความหมายผ่านการลงมือปฏิบัติจริงกับกิจกรรมอูคูเลเล่ ซึ่งส่งผลให้เกิดความเข้าใจ เชิงลึกในเนื้อหาดนตรี พัฒนาทักษะการเล่น และสร้างความมั่นใจในการสอนดนตรี การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ระหว่างเพื่อนร่วมกลุ่มช่วยเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน ขณะที่การสะท้อนคิดช่วยให้ผู้เรียน มองเห็นพัฒนาการของตนเองและจุดที่ควรปรับปรุงเพื่อเตรียมความพร้อมสู่การเป็นครูปฐมวัย ที่สามารถใช้ดนตรีเป็นเครื่องมือพัฒนาเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การใช้กิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทักษะการเล่นอคูเลเล่ การควบคุมจังหวะ การเล่นประกอบเพลง และการประยุกต์ใช้ดนตรีในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ นักศึกษายังมีความมั่นใจในการสอนดนตรีโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ครอบคลุมทั้งด้านการเล่นเครื่องดนตรี การจัดกิจกรรม การใช้ดนตรีเป็นสื่อพัฒนาเด็ก การจัดการชั้นเรียน และการประเมินผลการเรียนรู้ ขณะเดียวกัน ผลการสะท้อนคิดชี้ให้เห็นว่านักศึกษาเกิดการเรียนรู้เชิงลึกจากการลงมือปฏิบัติจริง มีทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้แบบปฏิบัติเป็นฐาน เห็นคุณค่าของการฝึกซ้อม การเรียนรู้ร่วมกัน และการสะท้อนคิด ซึ่งช่วยเสริมสร้างความมั่นใจและความพร้อมในการนำดนตรีไปใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

ผลการใช้กิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานเพื่อส่งเสริมทักษะทางดนตรีและความมั่นใจในการสอนดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลของการใช้กิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานต่อทักษะทางดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย ผลการทดสอบก่อนและหลังเรียนของนักศึกษา 19 คนพบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่ากิจกรรมอคูเลเล่ตามแนวทางการปฏิบัติเป็นฐานสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรีได้จริง โดยเฉพาะในด้านการจับคอร์ด การเปลี่ยนคอร์ด การตีจังหวะและการเล่นประกอบเพลง ผู้วิจัยให้ข้อสังเกตว่าการเรียนรู้ด้วยอคูเลเล่ในรูปแบบการปฏิบัติเป็นฐานช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงรุกและสร้างความมั่นใจในการแสดงออกทางดนตรีอย่างเป็นธรรมชาติ การฝึกซ้อมซ้ำอย่างมีเป้าหมายและการได้รับข้อเสนอแนะจากเพื่อนร่วมกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนพัฒนาเทคนิคการเล่นและความเข้าใจจังหวะได้อย่างเป็นระบบ การได้ลงมือฝึกจริงในแต่ละขั้นตอนยังส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เกิดความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบของเสียงและจังหวะ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Kolb (1984) ที่มองว่าการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเป็นกลไกสำคัญของการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ทั้งนี้ การบูรณาการการปฏิบัติ การสะท้อนคิด และการมีส่วนร่วมของเพื่อน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการอย่างต่อเนื่องทั้งด้านทักษะทางดนตรี การสื่อสาร การทำงานเป็นทีมและเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ดนตรีในอนาคต นอกจากนี้ การบูรณาการการปฏิบัติ การสะท้อนคิด และการเรียนรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน ส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านทักษะทางดนตรี การสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และเจตคติเชิงบวกต่อการเรียนรู้ดนตรี สอดคล้องกับแนวคิดของ

Kodály (1974), Orff (1963) และ Gillies (2016) ที่เน้นการเรียนรู้ดนตรีผ่านการลงมือทำและการมีส่วนร่วมอย่างเป็นธรรมชาติ

2. ผลของกิจกรรมอคูเลเลในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานต่อความมั่นใจในการสอนดนตรีของนักศึกษาสาขาวิชาปฐมวัย พบว่า นักศึกษาครุปฐมวัยมีระดับความมั่นใจในการสอนดนตรีอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยเฉลี่ย $M = 4.58$, $S.D. = 0.49$ ในทุกองค์ประกอบ ทั้งด้านการเล่นเครื่องดนตรี การจัดกิจกรรม การใช้ดนตรีเป็นสื่อพัฒนาเด็ก การจัดการชั้นเรียนและการประเมินผล ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมอคูเลเลในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานสามารถส่งเสริมความเชื่อมั่นของผู้เรียนในฐานะครูผู้สอนดนตรีได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาจากการฝึกปฏิบัติจริง นักศึกษาสามารถนำทักษะอคูเลเลไปใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม โดยเลือกใช้เพลงที่สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก เช่น เพลงที่มีทำนองง่าย จังหวะชัดเจน และสามารถทำกิจกรรมประกอบได้ เด็กมีการตอบสนองเชิงบวกต่อกิจกรรม เช่น การร้องตาม การเคลื่อนไหวตามจังหวะและการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนสามารถถ่ายทอดทักษะทางดนตรีและประสบการณ์จากการเรียนรู้สู่การจัดกิจกรรมจริงได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ ในกระบวนการเรียนรู้ นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันออกแบบแผนการจัดกิจกรรมดนตรีภายใต้แนวทางเพื่อนช่วยเพื่อน ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการร่วมคิด แก้ปัญหาและพัฒนาความมั่นใจในการสอนมากยิ่งขึ้น การมีส่วนร่วมของเพื่อนในกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้รับแรงสนับสนุนทางจิตใจและพิถีพิถันในเชิงบวกที่ช่วยลดความวิตกกังวลในการสอนดนตรีและกล้าแสดงออกมากขึ้น ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด Self-Efficacy Theory ของ Bandura (1997) ที่กล่าวว่า ความมั่นใจของผู้เรียนจะเพิ่มขึ้นเมื่อมีประสบการณ์ตรงจากความสำเร็จในการปฏิบัติ และสอดคล้องกับ Schunk and Pajares (2009) ที่กล่าวว่าการได้ลงมือสอนจริงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นของครูฝึกหัด นอกจากนี้ Barrett (2019) และ Kang and Yu (2020) กล่าวว่า การใช้ดนตรีช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมและพัฒนาทักษะหลายด้าน สอดคล้องกับ ธวัชชัย ศรีเทพ, ชลาธิป สมานิต และปัทมาวดี เล่ห์มงคล (2560) ที่กล่าวว่าดนตรีเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมและความมั่นใจในเด็กเล็ก ทั้งยังส่งผลต่อทักษะการสื่อสารและความกล้าแสดงออก ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ผ่านการฝึกฝนอคูเลเลในลักษณะการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐาน ไม่เพียงแต่พัฒนาทักษะการเล่นเท่านั้น แต่ยังเข้าใจบทบาทของดนตรีในฐานะสื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างลึกซึ้ง ดังนั้นกิจกรรมอคูเลเลในรูปแบบทางการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐาน จึงไม่เพียงพัฒนาทักษะและความมั่นใจของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังทำให้นักศึกษามีศักยภาพในการนำความรู้ไปใช้จริงในบริบทห้องเรียนปฐมวัย สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของเด็ก และสะท้อนความพร้อมของนักศึกษาที่จะเป็นครุปฐมวัยที่ใช้ดนตรีเป็นเครื่องมือการเรียนรู้สร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ

3. ผลการสะท้อนคิดของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมอคูเลเล่ในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การปฏิบัติเป็นฐานจากการวิเคราะห์แบบสะท้อนคิด (Reflection form) พบว่า ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึก เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างจังหวะ ทำนอง และการเคลื่อนไหว สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์การฝึกเล่นกับการสอนเด็กจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม นักศึกษาส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงมองว่าการสะท้อนคิดช่วยให้ตนเองเห็นพัฒนาการและจุดที่ต้องปรับปรุงผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด Schön (1983) และ Boud, Keogh and Walker (1985) ที่กล่าวว่า การสะท้อนคิดเป็นกระบวนการสำคัญในการเปลี่ยนประสบการณ์ให้เป็นความรู้และเป็นพื้นฐานของการพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Ryan and Deci (2000) ในทฤษฎี Self-Determination Theory ที่กล่าวว่าการมีอิสระและการเห็นคุณค่าในตนเองช่วยเสริมแรงจูงใจภายใน ผู้วิจัยสังเกตว่าการบูรณาการการสะท้อนคิดในกิจกรรมอคูเลเล่ช่วยส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์ การประเมินตนเองและความรู้สึกเป็นเจ้าของการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถนำดนตรีไปใช้เป็นการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างมีความหมายและยั่งยืน ดังนั้น การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ดนตรีที่เปิดโอกาสให้มีการสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบจึงเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาครูปฐมวัยให้มีสมรรถนะทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางวิชาชีพอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้

1.1 สถาบันผลิตครูหรือโรงเรียนควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการใช้เครื่องดนตรีอคูเลเล่และแนวทางการสอนแบบ Practice-Based Learning สำหรับครูปฐมวัยเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมดนตรีที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงและส่งเสริมความกล้าแสดงออกของเด็ก

1.2 สถาบันการศึกษาควรนำแนวทางกิจกรรมอคูเลเล่ไปใช้ในการจัดประสบการณ์ประจำวัน เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคมและการสื่อสารของเด็ก รวมทั้งช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานและอบอุ่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม เช่น แบบฝึกออนไลน์ผ่าน QR Code หรือสื่อมัลติมีเดียเพื่อให้ นักศึกษาสามารถฝึกซ้อมอคูเลเล่และเรียนรู้ด้วยตนเองได้ทุกที่ทุกเวลา เสริมประสิทธิภาพของการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended learning)

2.2 ควรขยายเนื้อหาของกิจกรรมให้ครอบคลุมเทคนิคที่ซับซ้อนมากขึ้น เช่น การเล่นทำนอง (Melody) การเล่นแบบ Fingerstyle หรือการประยุกต์เข้ากับการร้องประสานเสียง เพื่อยกระดับศักยภาพของผู้เรียนในระดับสูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ธวัชชัย ศรีเทพ, ชลาธิป สมาชิกโต และปัทมาวดี เล่ห์มงคล. (2560). การจัดประสบการณ์ดนตรีตามแนวคาร์ล ออร์ฟ เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม-อารมณ์ของเด็กออทิสติกในระดับปฐมวัย. *วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์*, 32(2), น. 110-120.
- Ball, D. L., Sleep, L., Boerst, T. A., & Bass, H. (2009). Combining the development of practice and the practice of development in teacher education. *The Elementary School Journal*, 109(5), pp. 458-474.
- Bandura, A. (1997). *Self-Efficacy: The Exercise of Control*. New York: W. H. Freeman & Company.
- Barrett, M. (2019). *Music, early childhood education and cognitive development*. London: Routledge.
- Boud, D., Keogh, R., & Walker, D. (1985). *Promoting reflection in learning: A model. Reflection: Turning reflection into learning*. London: Routledge.
- Boudreau, E. (2022). *A practice-based approach to teaching*. Cambridge, MA: Author.
- Gillies, R. M. (2016). Cooperative learning: Review of research and practice. *Australian Journal of Teacher Education*, 41(3), pp. 39-54.
- Gordon, R. (2012). *Learning sequences in music: A contemporary music learning theory*. Chicago, IL: GIA Publications.
- Hallam, S. (2010). The power of music: Its impact on the intellectual, social and personal development of children and young people. *International Journal of Music Education*, 28(3), pp. 269-289.
- Iglesias, P., & Tejada, J. (2024). Practice as Research through Inquiry-Based Learning: A Pedagogical Intervention with Music Students in Higher Education. *Education Sciences*, 14(7), p. 738. <https://doi.org/10.3390/educsci14070738>
- Kang, H., & Yu, J. (2020). Music activities for enhancing early childhood social development. *Early Child Development and Care*, 190(4), pp. 500-512.
- Kodály, Z. (1974). *The selected writings of Zoltán Kodály*. London: Boosey & Hawkes.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

- Leshkova, Z., & Islam, M. (2018). Learning through music: Developing student engagement and confidence. *International Journal of Education and Practice*, 6(11), pp. 277-288. <https://doi.org/10.3390/educsci14070738>
- Li, Z., Sayuti, N. A. A., & Wang, J. (2025). The impact of AIGC technology on furniture design education. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH)*, 10(3), p. e003173. <https://doi.org/10.47405/mjssh.v10i3.3173>
- Nitko, A. J., & Brookhart, S. M. (2014). *Educational assessment of students* (7th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Orff, C. (1963). *The Schulwerk: Its origins and aims*. Mainz: Schott & Co.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55(1), pp. 68-78. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.55.1.68>
- Schiavio, A., Biasutti, M., & Antonini Philippe, R. (2021). Creative pedagogies in the time of pandemic: A case study with conservatory students. *Music Education Research*, 23(2), pp. 167-178. <https://doi.org/10.1080/14613808.2021>
- Schön, D. A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. New York: Basic Books.
- Schunk, D. H., & Pajares, F. (2009). Self-efficacy theory. In K. R. Wenzel & A. Wigfield (Eds.), *Handbook of motivation at school* (pp. 35-53). New York: Routledge.
- Valdebenito, K., & Almonaci-Fierro, A. (2022). Teacher self-efficacy in music teaching: Systematic literature review 2011–2021. *Journal of Curriculum and Teaching*, 11(8), pp. 317-328. <https://doi.org/10.5430/jct.v11n8p317>